Ч. 178. Чернівцї, середа дня 14. (26.) серпня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічка.

Банкова справа в Австриї.

Оногди урядові часописи оголосили комунїкат такого змісту, що переговори австрийского і угорского мінїстра фінансів з австро-угорским банком цїлковито розбили ся, ба навіть не установлено часу, коли они мають розпочати ся наново. В сїм випадку розходило ся о се, що держава, котра удїляє австро-угорскому банкови незвичайні привилеї, хоче мати більшу користь з того банку. А то від більше як 70 лїт мають з него незвичайно великі зиски біржеві спекулянти. Тодї, по тяжких наполеоньских війнах, де держава борола ся з фінансовими трудностями, могли так далеко ідучі концесиї мати змисл, однак тепер, де анї Австрия анї Угорщина не борять ся з недоборами, оба мінїстри фінансів цїлком справедливо натискають на видїл банку. Банк предложив зменьшенє державного довгу о 15 мілїонів і удїл держави в зисках банку, коли они перевисшають чотири проценти. Але він при тім поставив услівє, щоби з резервових фондів збільшити акцийний капітал з 90 на 105 мілїонів. Не знати, чи видїл банку підчас переговорів вицофав цїле своє предложенє, чи може лише що-до тих 15 мілїонів державного довгу. Знаємо лише, що банк цофнув всї ті привилеї, які зробив свого часу державі. На се однак не могли згодити ся мінїстри і рішучо запротестували против таких намірів видїлу банку. На се відповів видїл банку погрозою, що банк залїквідує, значить: розвяже ся. Ся погроза стане зрозумілою, коли додамо, що держава затягла в тім банку позичку на 80 мілїонів зр. і що в умові стоїть написано: на випадок розвязаня банку має держава не заплачену ще часть того довгу зараз заплатити. Отже видїл банку покладає свої надїї на се, що наша держава на випадок розвязаня банку буде в великих клопотах. Та тут ще не знати, чи акціонарі банку згодять ся на розвязанє такої інституциї, котра приносить їм величезні зиски; а по друге видїл банку забув ще і ту евентуальність, що держава може засновати собі державний банк.

Ся послїдна евентуальність затревожила також Neue fr. Presse, котра певно добре поінформована о тім, що дїє ся в близьких тому банкови сферах. Она бідькає ся, що переговори розбили ся, а то мабуть в тім переконаню, що правительство готове обстати при своїм і зробити конець панованю розухвалених біржевиків. Та справдї час би вже, аби наша держава не упокорювала ся перед тими довголїтними вsymbolзискувачами й навязала зносини з такими фінансовими силами, що дбали би хоч троха меньше о свою кишеню.

Ще одна обставина сприяє можливости заснованя державного банку. Именно теперішний мінїстер фінансів др. Білиньский написав, ще бувши професором, в своїм творі „система національної економії“ таке: „Під услівєм, що державний банк не буде видавати нї державних нот нї взагалї паперових гроший, лише чисті банкноти в стислім значіню сего слова, без привилеїв і на підставі правильних інтересів банкових, — під таким услівєм треба заявити ся за державним виданєм банкнотів.“ Тепер мінїстер Білиньский має нагоду перевести своє пересьвідченє як учений в дїло, і то може скорше, як сам сподївав ся. Заложенє державного банку зробило би конець соромній зависимости нашої держави від австро-угорского банку, а за се були би всї вдячні обом мінїстрам, Білиньскому і Люкачеви.

Коли пишемо вже про банкові справи нашої держави, мусимо ще згадати одну важну фінансову справу, справу квот на спільні видатки. Угорщина поставила ся була на становиско „non possumus“, значить: не хотїла в нїякий спосіб пристати хоч би на сяке-таке підвисшенє своєї квоти. А коли вже навіть угорске мінїстерство покинуло таке становиско і всї передвидїли, що корона порішить справу в користь Австриї, визначний член правительственної угорскої партиї лїбералів Гораньский зробив посереднє предложенє. Він именно так каже: Угорщина буде на дальше платити свою теперішну часть квоти, а Австриї нехай знижить ся її квоту. З то-

Наша антольоґія.

З Х. Россетті.

Як я друже умру — не сьпівай
По менї сумовитої піснї!
І без рож обійдеть ся мій гріб,
Не для него й хрести кипарисні.
Най на нїм зеленїє трава,
Трава сяюча сріблом-росою,
А ти сам... скоро хочеш, забудь,
Скоро хочеш — згадай лиш порою.

Не розбудять мене там дощі,
Сьвітла й тїни тодї не побачу,
При зітханях і трелях сумних
Соловейкових вже не заплачу;
Та при мріях в тій мрацї нїмій,
Що сповиє мене в домовинї,
Може бути, забуду я все,
Може й тямити буду як нинї.

В. Щурат.

Поворот Нанзена.

Кінець XIX. столїтя може хвалити ся своїм Колюмбом. Край північного бігуна нинї вже відкритий. Не відкриє він, правда, скарбів Америки, нї родючих ланів, нї дрімучих лїсів, нї Канади, нї Калїфорниї. Та сего й нїхто не сподївав ся по вітчинї морозів. Відкритє північного бігуна є виключно тріюмфом ученого сьвіта. Він може бути гордий; цїкавість его заспокоєна; его знанє посунуло ся один крок дальше на північ. Сучасним Колюмбом є Нанзен.

В роцї 1893, 2-го серпня появив ся в „Hamburger Nachrichten“ останний лист Нанзена, писаний на корабли „Фрамі“, в Хабарові, на Юґорскім шляху. З цїлого листу пробиває ся кріпке пересьвідченє Нанзена, що его не в міру важка завдача буде, мусить бути увінчана успіхом, Лист кінчив ся: „Минувши ріку Оленек, будемо поступати вздовж західних берегів новосибірских островів, як далеко лиш дасть ся, по отвертому морю, на північ. Сподїю ся, що буду там з початком вересня. Можливе й се, що подиблемо по дорозї незнаний край або острови по північній сторонї острова Костклюґа і може бути, що й там вздовж берегів буде отверте море. В такім разї я-б старав ся скористати з того як найлїпше. Але скоро дальше не буде доріг, нам не лишить ся нїщо більше. як осадити „Фрам“ на леду й пустити ся по північній або північно-західній струї, яка, по моїй думцї, там конечно знайде ся. Потім, імовірно, мине споро часу, заки ми через незнані північні сторони дістанемо ся знову на отверте море, або на яке побереже, з відки-б нам можна повертати домів. В тім часї про нас і чутки не буде. Та по лїтах, я маю надїю, понесе ся одного дня вість, що ми всї повернули здорові...“

Крім Нанзена таку певність в успіх шаленої виправи мала одна лиш Нанзенова жінка, з котрою він, вибираючись в дорогу, взяв формальний розвід, щоб вона, в разї его смерти, без перепон могла колись вийти вдруге замуж. Вона до останної хвилї не подумала навіть користати з сего; вірила сьвято в поворот мужа помимо всїх безнадїйних вістий. Коли в останнім часї, яких чотири тижнї до повороту Нанзена, один его приятель заговорив при нїй про ратункову акцию, її лице скривилось лиш нерадо. „Ратункова акция?“ промовила она гордо. „Чи-ж можете менї сказати, де та акция має зачати ся, а де вона скінчить ся? — О, нї! вірте менї, — впевнювала вона твердо й рішучо — він вже й сам потрафить дати собі раду.“ І він дав собі раду справдї. Дня 13-го серпня с. р. Нанзен був з поворотом вже в Норвежскій місцевости Варде, з відки й вислав, після умови з редакциєю „Daily Chronicle“, перші телеґрафічні вісти до Льондону. Сю історичну й цїкаву телеґраму — тим більше цїкаву, що редакция „Daily Chronicle“ заплатила за неї Нанзенови 60,000 зр. —

го вийде недобір, що мав би ся покривати рік-річними пожичками на спільний рахунок обох частий держави так довго, поки не наступить остаточно таки якась стала угода. Маємо надію, що такий малодушний вихід не буде потрібний, бо вкінци Угорщина мусить таки залишити своє несправедливе становиско. Справа спільних оплат мусить бути рішучо полагоджена, і то справедливійше, як доси; Угорщина мусить спустити з тону для взглядів висших, як ті, що їх в житю держав і народів може мати меньша або більша сума грошева.

„Пертрактациї спадкові."

II.

Щоби вірно оцінити, чи списуване актів спадкових через судових урядників, чи через нотарів виходить для сторін дешевше, треба не лише брати на увагу саму цифру дійсно плачених коштів, але не меньше також і те, в який спосіб і з яким успіхом переводять у нас звичайно судові урядники, а дальше й нотарі поручені їм спадкові пертрактациї. Отже з огляду на се послїдне треба признати именно нотарям, що они ті справи, особливо-ж сїльскі, переводять докладнїйше і совістнїйше, як се, з меньшими або більшими виїмками, роблять судові урядники. Взагалї справи спадкові трактують ся у нас по судах дуже поверховно, більше на прихапци і так мов за-напасть. Досить навести, що по многих судах поручають ті справи судовим канцилїстам, а інколи навіть судовим писарям, отже неправникам, що й самі на тих справах мало що розуміють ся, та їздять списувати спадкові акти хиба в тій цїли, щоби заробити кошта комісийні. Розуміє ся, що з такої роботи не много хісна для сторін, і невеликий для них спасибіг, коли они платять за се хоч би і значно меньші кошти комісийні; за те виходять з такої роботи, особливо для наших селян, дуже часто великі страти, бо через недокладне переведенє справ спадкових дає ся причину до пізнїйших процесів, котрі відтак в десятеро більше коштують, як коли пертрактацию переведе нотар, хоч би й за добрі гроші, та за те докладно і з повним зрозумінем річи. Не хочемо тим сказати, що всї суди так поступають; є і виїмки, хоть їх все таки троха за мало. А знову і то правда, що і між нотарями трафляють ся у нас може навіть частїйше, як би сего можна собі бажати, люди, що уважають списуванє спадкових актів виключно лиш жерелом своїх доходів, а меньше звертають уваги на саму річ і на вложені на них силою їх уряду обовязки. Та все таки подібні випадки між нотарями значно рідші, рідші вже хоч би тому, що у нотарів є для тих справ бодай потрібне знанє. З другого-ж боку, коли они не хотять бути простими шарлятанами, лежить в тім їх власний інтерес, бо они з того жиють і не можуть наражувати ся своєю власною недбалостию на утрату своїх сталих доходів. Виходить з того, що при теперішнім станї річи, то є, як довго суди не звернуть більшу, як доси, увагу на сю немаловажну галузь своєї службової діяльности, якою безперечно є пертрактациї спадкові, як довго они не поручать веденє сих справ постійним референтам зпоміж судейскнх урядинів, що могли-б заняти ся ними щиро і поступати точно після приписів цїсарского патенту з року 1854, так довго, по нашій думцї, все таки користнїйше буде для сторін, коли спадкові пертрактациї переводити муть нотарі, без огляду на те, що нотарияльні такси за сї чинности є мало-що більші від комісийних коштів судових урядників.

Що-до висоти самих коштів то є они ріжні після того, в який спосіб веденє спадкових справ практикує ся в поодиноких повітах. Звичайно діє ся так, що спадкові справи, з виїмкою більших, не переводять ся поодиноко в той спосіб, щоби нотар, чи там судовий комісар, їздив переводити кожду справу окремо. Такий комісар виїздить на село аж тогди, коли призбирає ся з того самого села більше справ спадкових; тогди й кошта комісийні ділять ся після вартости маєткової на всї переведені справи. За справи, де нема нїякого маєтку, або де є лише незначний маєток, не бере ся звичайно нїяких коштів, а нотарі обовязані приписом §. 4. мінїстерского розпорядженя з дня 7-го мая 1860 ч. 120 в. з. д. списувати спадкові акти при спадщинах, котрих вартість не виносить 100 зр., цїлком безплатно. Коли зважимо, що вартість спадщин з причин фіскальних оцїнюють у нас звичайно дуже низько, то можна безпечно сказати, що при спадщинах в дійсній вартости 150 до 200 зр. не платить ся і тепер навіть нотарям нїяких такс комісийних. Якже-ж виглядають сї такси при спадщинах більших? Припустїм, що судовий урядник їде на списуванє спадкових актів до села віддаленого від суду на 2—3 милї і переведе за один день 10 пертрактаций, що врештї і при найсовістнїйшій працп може легко поконати. Тодї належить ся єму коштів комісийних враз з диєтами в сумі 3 зр. всего разом від 9 до 12 зр. Ті кошти прийде ся роздїлити, коли відтрутимо 3 справи переведені безплатно, на останних сїм справ, котрі виказують понад 150 зр. маєтку, і то більше-меньше в той спосіб, що за дальші 3 справи меньші припаде по 50 кр. до 1 зр., за дальші 3 більші справи по 1 зр. 50 кр. до 2 зр., а за одну найбільшу справу 3 зр. Нотареви-ж належить ся знову після обовязуючого ще в тім взглядї §. 27 давної устави нотарияльної з дня 21-го мая 1855 ч. 94 в. з. д. замісць диет такса за цїлоденну роботу в сумі 5 зр., а крім того зворот коштів подорожи, більше-меньше таких самих, як урядника судового. За ту саму роботу прийшлось би отже платити нотареви від 12 зр. до 15 зр., то значить 50 кр. більше від кождої з сїмох платних справ. Ріжниця, як бачимо, не така велика, розуміє ся, лиш тогди, коли дійсно нотар переведе так само, як судовий комісар 10 справ за один день, а не буде їздити на село в кождій справі окремо. Щоби-ж нотар не поступав собі в тім взглядї самовільно, се вже залежить від начальника суду, що має право і обовязок єго наглядати, бо нотар в сім разї не є особою самостійною, тілько судовим комісарем. По деяких повітах водить ся знову звичай, що начальник суду робить з нотарем формальну угоду що-до висоти єго плати за спадкові пертрактациї і то після вартости спадкового маєтку. Чи виходить се користнїйше для сторін, і о скілько користнїйше, се залежить, очивидно, рівно-ж від начальника суду, котрий і при робленю такої угоди повинен уважати на те, щоб се не виходило на шкоду інтересованих сторін. Та в кождім разї признати треба, що нагляд начальника суду над нотарем під кождим взглядом не може вже бути такий докладний, як над безпосередно від него залежними судовими урядниками. Тому в інтересї наших людий належало би все таки стреміти до того, щоби по можности, — а особливо тепер, коли число урядників судейских при наших судах з року на рік помножують, — поручувано переведенє спадкових пертрактаций головно самим таки судовим урядникам. Тілько рівночасно треба би жадати серіознїйшого трактованя тих справ, як се діяло ся доси. В тій цїли треба би безусловно зірвати з теперішною практикою, після якої веденє тих справ поручає ся урядникам манїпуляцийним, а передати їх, як ми се піднесли вже висше, окремим референтам зпоміж самих судових урядників. З другого боку треба би дбати і о те, щоби спадкові пертрактациї дійсно переводило ся так, як се лежить в интенциї цїсарского патенту з року 1854 і як сего вимагають інтереси сторін. Бо до тепер спадкова пертрактация обмежує ся звичайно тим, що спише ся приписані уставою спадкові акти і видасть ся декрет наслїдства. Дальшою судьбою спадкоємцїв цїлком вже не журять ся. І виходить з сего таке, що старший н. пр. син, або й чужий чоловік, що єго постановлять опікуном малолїтних дїтий, возьме всю спадщину в своє ви-

---

схоче може дехто прочитати. Ось вона в перекладї.

Вардé, Норвеґія, 13-го серпня. Поручник Йоганзен і я прибули до Вардé. Все благополучно. Виправа богата успіхами.

„Фрам" опустив Юґорский шлях 4-го серпня 1893. Нам приходило ся протискати поміж масою леду вздовж сибірского побережа і ми відкрили один остров на Карійскім мори і велике число островів повздовж берегів рога Челюскина. На неоднім місци попадали ся нам слїди ледової доби, підчас якої північний Сибір далеко і широко вкритий був, певно, ледом.

Дня 15-го серпня ми опинили ся при гирлї ріки Оленек, але, по нашій думцї, за пізно було вже послугувати ся тут псами, бо нам не хотїло ся ризикувати стратою цїлого року. Новосибірскі острови лишили ми за собою 18-го вересня. 22-го вересня ми попали ся між ледівцї, а именно під 78 степенем 50 мінутами північної ширини і 133 ст. 37 мін. всхідної довжини. Корабель посуває ся з трудом серед леду.

Як мож було сподївати ся, нас несло постепенно на північ і на північний захід. В протягу осени й зими „Фрам" безустанно був наражений на тиск ледівцїв, однак, понад наші сподїваня, видержав кождий атак. Температура обнижила ся нагло, і з винятком одноразової невеличкої зміни, держала ся постійно низько. Ртуть була цїлими тижнями замерзла. Найнизша температура виносила 62 ст. під зером. Однак на корабли цїлий час подорожи були всї зовсїм здорові. Електричне сьвітло сповнювало вповни покладані на него надії. На корабли жило ся незвичайно добре і час сходив дуже весело. Кождий знаходив приємність в сповнюваню своїх обовязків; кращий кружок людий ледви чи де знайшов ся-б.

Море на полудне від 79 ст. було 90 сажнів глубоке, на північ, де воно що раз глибше, 1.600 до 1.900 сажнїв. Підчас плавби лучала ся менї добра нагода робити наукові спостереженя, метеорольоґічні, маґнетичні, астрономічні, біольоґічні, спостереженя дотично температури морских глубин, складу морскої соли і т. п. Під ледом відкрив я небавом теплїйшу й богатшу на сіль воду, по причинї ґольфійскої струї, з температурою 31 до 33 ст. Фаренгайта. Перед нами не було видно нї суші, нї отвертого моря, хиба поодинокі щілини. В зимі і весною несло нас, як ми того і сподївали ся, незвичайно скоро на північний захід, підчас коли лїтом північні вітри або держали нас на місци, або завертали назад. 18-го червня 1894 ми знаходили ся під 81 ст. 52 мін. північної ширини, але тодї несло нас лише на полудне. 21-го жовтня ми переступили 82 ст. ширини.

На Різдво 1894 ми дістали ся до 83 ст., а в кілька днів потім до 83 ст. 24 мін., себ-то до найвисшої північної ширини, до якої доси хто-нї-будь добив ся.

4 го і 5-го січня 1895 „Фрам" був наражений на найсильнїйший напір ледів, якого ми досьвідчили доси. Тепер він, по просту, замерз в ледах, більше як на 36 стіп глубоко. Могучі брили леду тисли ся з невгомонною силою до стїн корабля і грозили єму роздавленєм. Обезпечивши потрібні провіянти і другі припаси та знаряде, ми всї були готові висїсти на випадок конечности з корабля. Кождий заосмотрив ся, щоб в разї небезпеченьства поселити ся на ледівци. Але „Фрам" показав більше витревалости, як можна було по нїм сподїватись. Коли натиск досяг кульмінацийної точки і лїд горою підняв ся по-над сим заборолом, корабель підвів ся помалу з свого замерзлого ложища і що-ж! на нїм не було видко найменьшого ушкодженя. Після сего досьвіду я був певний, що „Фрам" видержить всї напори леду.

Пізнїйше ми не мали вже нагоди пережливати вдруге таку оказию, та нас без впину й шалено несло на північ і на північний захід. Коли-ж „Фрам" справдї, згідно з моїми певними обчисленями, досяг небавом найвисшої, доступної для него ширини по північній сторонї землї Франца-Йосифа, я зважив ся покинути корабель і йти дальше на північ. Поручник Йоганзен заявив охоту товаришити менї, і, справдї, я не міг знайти лїпшого під кождим взглядом товариша.

Веденє експедициї на „Фрамі" я передав Свердрупови. Моє довіре до єго спосібностий каже менї сподївати ся, що він, як провідник,

ключне посїдане, а малолїтних роздасть на службу, де они звичайно за самий харч і за сякутаку дранку мучять ся цїлими роками, а прийшовши до своїх лїт що йно в дорозї процесів добивають ся виданя належної їм пайки. Та коли навіть таке не дїє ся, або коли розходить ся о спадщину між самими повнолїтними, то лише в дуже рідких випадках суд іде їм на руку, щоби перевести фізичний подїл спадщини в мисль виданого декрету наслїдства і вписати нових властителїв до ґрунтових книг. Звичайно минають лїта, спадкоємцї подїлять ся між собою фізично нерухомим маєтком, а в ґрунтових книгах записані або маса спадкова, або спадкоємцї, та лише як властителї частий ідеальних; доперва коли ґеометер евіденцийний замітить незгідність дїйсного стану посїданя з станом ґрунтових книг, суд силує карами до дальшого упорядкованя спадщини. Сему всему можна зарадити легко і без великих коштів, коли референт для справ спадкових порозуміє свою важну задачу і сам, хоть би без виразного жаданя несьвідомого справи сїльского населеня переведе цїлу справу аж до кінця. Тогди певно й наші люди не будуть нарікати на „високі“ кошта комісиї при спадкових пертрактациях, бо спізнають, що гроша свого не викинули на дармо.

М.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 25-го серпня 1896.

Буковиньскі учителї рускі! Пригадуємо всїм руским учителям на Буковинї, що *в четвер, дня 27-го с. м.,* відбудуть ся в сали дївочої школи в *Кіцмани* о 3-ій годинї пополудни загальні збори товариства „Руска Школа“ з богатим порядком дневним. Відзиваємо ся до Вас, вп. панове учителї, з просьбою, щоб Ви прибули того дня як найчисленнїйше на збори і доказали сьвітови, як дуже лежить Вам на серци доля рускої молодїжи і руского народу взагалї, бо-ж від поступу просьвіти залежить доля чи недоля народу. Знаючи добре наше учительство, ми переконані, що ся відозва не буде голосом вопіющого в пустини!

Бук. кр. рада шкільна відбуде завтра, в середу, засїдане.

Вписи учеників до ц. к. академичної (рускої) ґімназиї у Львові відбудуть ся в днях 29, 30 і 31-го серпня від 9—12 год. перед полуднем і від 3—5 год. пополудни.

До „Руского інститута для дївчат“ в Перемишли треба зголошувати ся о приняте до дня 1-го вересня, бо того дня розпічне ся вже наука. Місячна платня за помїщенє в інститутскім пансіонї і за науку предметів шкільних, як також надобовязкових, іменно французского язика, сьпіву, рисунків, господарства і кравецтва, 20 зр. місячно. За науку музики доплачує ся 5 зр. місячно.

До народних шкіл в Чернівцях учащає з кождим роком що раз більше число учеників. Перед десятьма роками ходило всього 12% обовязаних до учащаня дїтий, а тепер вже їх є 62%. Поступ є, сего не можна заперечити; та коли взяти річ не абсолютно, а релятивно, то вийде, що і число обовязаних до науки дїтий значно збільшило ся. Тому рішила громадска рада заснувати ще дві народні школи; але що се сего року не можна, то поки-що перемінено помешканя надучителїв шкіл при улици семигородскій і палати краєвої на шкільні кляси, а при школах на передмістю Манастериску і Рошоши основано експозитури. Тому, що в школах при ул. семигородскій і палати краєвої ще дещо відновляють, то наука в них розпічне ся аж 15-го вересня.

В Чернівцях помер вчера о. Юрій Реус-Мірца, катедральний архипрезвітер і совітник православної консисториї, в 57-ім роцї житя. Православні буковиньскі Русини затямили о. совітника Реуса лише з переслїдувань. Не будемо тут споминати о тих вчинках покійного, вже задля засади de mortuis nil nisi bene. Однак тепер на часї було би нагадати компетентним сферам, що на совітників треба вибирати собі не виключно неприхильних Русинам людий, а противно і щирого Русина, котрий не сплямив свого імени поганим ренеґатством.

Електричний трамвай в Чернівцях мав побороти деякі трудности. Іменно правительство не хотїло згодити ся на замовленє шин у заграничної фірми. Аж на рекурс зізволило на се сими днями мінїстерство зелїзниць. Бурмістр нашого міста телеґрафічно удав ся до предприїмства Шукерт і Сп., щоби оно скоро розпочало роботи. Згадана фірма відповіла, що з кінцем сего місяця вишле першу посилку, а відтак можна буде зараз таки зачинати будову давно сподїваного електричного трамваю.

Огнї. Минувшого вівтірка згоріло у Фразї 8 загород господарских, з котрих лише одна була обезпечена. Шкода виносить 8000 зр. Огонь підложили дїти. В Галичинї стала рубрика огнїв постійною, бо кождого дня лучає ся такий нещасливий випадок, а всюда майже трафляє ся, що лише де-не-де якийсь господар є обезпечений. До того ще вибухають огнї часто з неосторожности дїтий, що грають ся сїрниками і так наводять на бідних селян ще більшу нужду. — З Коршова телеґрафують нам: Вчера згоріло тут 23 загород, почта, гр. кат. церков і божниця. Огонь мабуть підложений.

Урядове справозданє про жнива. Наше мінїстерство рільництва розіслало сими днями справозданє зі стану засїву до половини серпня. Справозданє констатує, що веремє було для жита, пшеницї і ячменю аж до часу жнива користне, але власне підчас жнивних робіт нанесли тучі богато шкоди. Коли настав час жнива, лише часть жита була вже зібрана, і то лише в плодовитших сторонах; понайбільше лежало жито ще в покосах. Пшениця і ячмінь часто вже були доспіли, але задля дощів треба було їх стяти ще мокрі. З того вийшли опісля шкоди для рільників, яких не тямлять вже від довгих лїт. Найбільше шкоди потерпіли ті, що сїяли ячмінь. У всхідній части Галичини і Буковини зжато збіже ще попередно за доброго веремя, так що жниво випало лїпше, як за двох десяток лїт. Вівсови скорше помогли як пошкодили дощі. Однак вигляди на овочі дуже лихі. Кукурудза потерпіла сильно від послїдних туч з градом.

Нові відкритя археольоґічні. Дня 15-го с. м. відкрито в селї Чехах під Бродами знов чотири могили. В однїй з них лежав кістяк женщини, обложений вапном, длятого гірше удержаний; коло неї лежали бранзолет бронзова і заушницї. В другій могилї кістяк мужчини лежачий горілиць з ногами випростованими, а раменами зложеними; коло голови стояли дві посудини з непаленої глини з їдлом і напитком (видко, що вірено в житє за гробом, а на дорогу туда заосмотрювано єго в їду і напитки); коло ніг лежав кінець стріли кремінної. В однїй з дальших могил подибано коло кістяка амулет кремінний з вирізаними лїнїями кабалїстичними; амулет той, а властиво ті лїнії мають велику схожість з головою льва. Дня 19-го с. м. при розкопаню найдено в однїй могилї коло кістяка посуду $6\frac{1}{2}$ цмт. високу 32 проміром черевця на $8\frac{1}{2}$ цмт. виробу ручного з непаленої глини з останками їди, а також бранзолету зелїзну, зложену з двох скрутів сильно заржавілих, взглядно зіржавілих, маючих 4 ммт. широкости а $1\frac{1}{2}$ ммт. грубости. Вечером же того дня відкрито тут перший коралик з бурштину.

Рухома палата. Дуже притягаючою річию на міжнародній виставі парискій 1900 року буде рухома палата помислу інжинера Девіка. Буде то будинок 115 метрів високий, в видї шестигранної вежі, котрої внутрішний скелет буде з зелїза, а стіни внїшні з нїклю, глинки, порцеляни і скла. Вежа дїлить ся на чотири части. Перша і друга пятиповерхові і третя шестиповерхова будуть приступні для публики; четверта часть складає ся з вісьмох поверхів, а з тих лише три низші будуть отворені для публики. Ві всїх тих поверхах будуть заведеня притягаючі до себе публику. Велитне осьвітленє електричне в силї 20.000 ламп жарових і 2.000 ламп лукових осьвітить докладно всї контури вежі, єї колюмни, статуї, фризи, капітелї, а все те має бути зроблене з барвних кристалів на скелетах металевих. Вершком вежі буде стріла на пять послїдних поверхів. У долу стріли буде годинник. Коли вказівки годинника покажуть, що минула година, тогдї отворять ся побічні двері і вийде з них 12 механїчних постатий представляючих: друкарство, телеґраф, аеростатику і т. д. Над годинником будуть величезні орґани, вправлювані в рух мотором пневматичним, а над ними дзвінниця зложена з 64 дзвонів. Вкінци на вершку стріли стане когут, осьвітлений в ночи 1.200 лямпками жаровими, буде бити крилами і піяти що години. Найцїкавійше се, що цїла вежа буде спочивати на сильнім стовпі, котрий буде за помочию мотору водяного обертати ся около своєї оси і за час одної години оберне ся раз. Рух сей, повільний і незначний, дозволить особам находячим ся на вежи і не рухаючим ся з місця, оглянути за одну годину цїлу панораму вистави і Парижа.

Найбільші лїси на земли. Найбільший лїс в північній Америцї лежить в канадийских провінциях Кебек і Онтаріо та сягає на північ аж до заливу Гедзон і до півострова Лябрадор. Він має 2.750 кільометрів довжини і 1.600 км. ширини. В полудневій Америцї суть також великі лїси. В долинї Амазоньскій займають простір 3.300 км. довгий і 3.000 км. широкий. Подорожники африканьскі оповідають о виликаньских лїсах, котрі сягають від долини ріки Конґо аж до жерел Нилю і Замбесі. Їх довжин не можна було доси оцїнити, але ширина мірена від півночи на полудне виносить 4800 клм. Сибір має величезний пояс лїса від ріки Об на заходї аж до долини Індиґірки на всходї і містить в собі ріки Оленцк, Лену і Таму. Той лїс займає простір до 10 мілїонів квадратових клм., то є 20 разів стілько, кілько обіймає цїла Нїмеччина. Ті величезні простори покриті по більшій части шпильковими деревами. Тисячі квадратових кільометрів ще доси не розслїджені. Дерева доходять до 50 метрів висоти, а стоять так густо, що тяжко поміж них перейти.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 25-го серпня 1896 року.

Петербург. Вчера відбув ся великий перегляд війска в Краснім Селї в присутности царскої пари і всїх великих князїв та княгинь.

всї трудности поборе; не маю найменьшої тривоги, — він все збереже в цїлости, хиба що „Фрам“, в найгіршім разї, піде під воду, та се ще вельми неімовірне.

3-го марта ми стали під 84 ст. 4 мін. Корабель лишили ми з Йоганзеном дня 14-го марта 1895, під 83 ст. 59 мін. ширини і 102 ст. 27 мін. довжини по всхіднім боцї від Ґренвіш. Ми мали намір прослїдити море в північнім напрямі і дійти до найвисшого степеня ширини, а потім через край Франца Йосифа дістати ся до Шпіцберґу, де сподївали ся напевно застати якийсь корабель. В нас було 28 псів, троє саначат і два човни на випадок, коли-б показали ся де отверті води. Їди для псів було в нас на 30 днів, харчів для себе на 100 днів. Зразу лїд вельми сприяв нашій подорожи, ми робили добрі поступи, лїд не гнав нас занадто. 22-го марта ми опинили ся під 85 ст. 10 мін. ширини. Хоч пси не показували тої витревалости, яку ми собі обіцювали, все таки можна було вдоволити ся ними. Тілько лїд ставав тепер вже грудистий і несло єго в противнім напрямі. 25-го марта ми дістали ся лиш до 85 ст. 19 мін. а 29-го марта під 85 ст. 30 мін.

(Конець буде).

В. Щурат.

Рим. Папа одержав з Джибуті телеґраму, що король Менелік з поважаня для папи випустить більше число італіяньских вязнів.

Царгород. В послідних днях конферував міністер заграничних справ дуже часто з австроугорским амбасадором в кретеньскій справі.

Атени. Урядово доносять: Порта повідомила російского амбасадора в Царгороді, що приймає предложеня держав в кретеньскій справі, з виїмкою независимости судів.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 10-го серпня 1896.

	Львів.		*Чернівцї.*	
Пшениця . .	від 6.50	до 7.—	від 6.70	до 7.—
Жито . . .	„ 5.25	„ 5.50	„ 5.30	„ 5.40
Ячмінь бров. .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Ячмінь простий	„ 4.25	„ 4.50	„ .—	„ .—
Овес . . .	„ 5.80	„ 6.—	„ 5.40	„ 5.80
Ріпак . . .	„ 8.50	„ 8.75	„ 7.90	„ 8.30
Горох . . .	„ 4.50	„ 8.—	„ 4.20	„ 7.50
Вика . . .	„ 4.50	„ 4.75	„ 0·—	„ 0.—
Льнянка . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.50	„ 0.—	„ 0.—
Гречка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина біла	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0·—
Конюш. шведск.	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0·—
Кукуруза стара	„ 0.—	„ 0.—	„ 4.40	„ 4.80

Хміль 12.— 15.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Видання „Буковини".

Царівна. Повість Ольги Кобилянської, сторін 424, 8°, цїна 1 зр. 50 кр., з пересилкою 1 зр. 70 кр.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа. сторін 110, вісімки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини" всї три книжцї коштують лише 1 зр. 70 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{17}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Др. Василь Дутчак.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.